

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fieca una data pe septemana. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 deidiceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se pronomera la postea c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Taca'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu ee voru mai primi publicari.

Nr. 3.

Braslovu, 12. Januariu 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Dotatiunea preotimii romanesci.

Urmare din Nru tr.

Sub domni'a regelui Sigismundu (1385 — 1437) precumu poporului, asiá si clerului romanescu ia mersu catu se póte mai reu. Acestu rege pe lenga ce erá unu predatoru, in catu vindea tóte lucrurile sacre si profane pe bani, cumu si unu desfrênatu din cei mai desfrenati si destramati din cati au consemnatu cronicile scandalóse din seculii XIV et XV, apoi contrastulu acestoru blastamatii, adica bigoteri'a inca nu mai avea margini in caracterulu lui. Prin voi'a, iniuriint'a si intrigele acestui rege s'au arsu pe rugu Joanu Huss si Jeronimu dela Praga; din porunc'a lui fú asemenea arsu judele cetatii Vratislavia (Breslau); elu póta cea mai grea vina la resboiulu relegiosu hussiticu séu boemo-germanu, carele a fostu celu puçinu asiá bogatu de crudimi feróse cá si orice resboiu turcescu. Din acestea inca se intielege prea usioru si din istori'a patriei nóstre se scie, cá ce felu de dotatiune potea se astepte clerulu romanescu sub unu rege cumu a fostu Sigismundu.

Mai in scurtu, in secululu acelu regi totu ce nu erá ultramunteanu, trecea de ereticu si paganu, prin urmare din capulu loculu demnu de arsu si spendiuratu.

Cá ce sórte avuse clerulu romanescu sub regele pruncu Vladislau, si sub ambii Corvini (pana la an. 1490), vomu spune aiea, de vomu ajunge cu viétia si ne voru ierta impregiurarile.

Sub Vladislau II. (1490—1516) tier'a tóta devenise in manile unoru societati de banditi.

Ar fi asteptatu cineva, cá incai pana la caderea Constantinopolei (1453) popórele de ritulu grecescu se affe óresicare proteptiune la imperatorii grecesci. Tocma din contra: calugarii grecesci nu erá nici catu unu graunte de macu mai buni decatu ultramuntenii. Decadiuti cu totulu la unu desfrêu scarbosu, unic'a loru grija erá de a inundá tierile popóreloru corelegionarie, a ocupá episcopiile, mitropoliile si monastirile cele mai avute, a suge si a stórcé pe cleru si pe poporu cá nisce lipitori scarnave. Earu imperatorii si familiile patricioru grecesci era bune numai de intrige miserabile si de amoruri dupa manier'a turcesca. Imperatorii si patriciani ajunsesera cá se'si dea pe ficele si nepótele loru in haremulu sultanului la Adrianopele séu la Brusa, eara ei luá la sine pe fiii sultaniloru spre a'i invatia in maiestriile cele spurcate care pe atunci erá de moda in totu resaritul.

Dela J. Zapolya si Ferdinandu incóce (1527) reformatiunea luterana, calviniana si sociniana incepú se schimbe faci'a lucrurilor relegiose cá si acelu politice, nu inse si sórtea poporului si a clerului romanescu. Din acea epocha nainte s'au inceputu adica o confiscatiune noua de averi bisericesci, care de si la inceputu interesá numai pe beseric'a apuséna, dupace inse romanii se opusera la introducerea reformatiunii in beseric'a loru, secularisarea se intinse si preste acésta, in catu mai la urma romanii cunoscundu, ca nici averea

ce voiá a o scuti pe lenga besericele loru nu mai este sigura, s'au vediutu constrinsi a lasá si pe clerulu loru, cá se traiésca din mana 'n gura, séu adica din aceea ce capatá fiacare persóna besericésca dupa epatrachiru (stola) pentru servitiile besericesci pe care le facea la poporeni corelegionari.

Acésta stare a lucrurilor a remasu si s'a continuatu cu prea puçine esceptiuni sub toti domnitorii patriotici séu asiá numiti nationali unguresci pana la Apafi I. Mai departe legile din Aprobate si Compilate sunt cele mai strigatóre marturii despre cumu erá dotati si protegeati archiereii si preotii romanesci. Preste acést'a proselitismulu relegiosu intre romani spre a'i trece la confesiunea reformata fú sanctionatu si prin lege (Art. XXI din an. 1568 si art. XVI din a. 1569 dela Turda). Romanii carii trecea la calvinia avea se dea intre altele cate o claiu de grau cá dotatiune — predicatorului reformatu.*)

A venitu a. 1692. Confesiunile domnitóre au ingrijitu pe acelu timpu fórté bine, cá in diplom'a leopoldina séu adica in acelu contractu de statu se nu intre nici o litera precumu in favórea natiunii romanesci, asiá nici in a clerului romanescu; pentruca: „In causa receptorum ibidem relegionum, templorum, scholarum, parochiarum, aut introductionis cujuscumque alterius cleri et personarum ecclesiasticarum quam ibi nunc exstant, nihil alterabitur, contradictionibus sive sacri sive profani ordinis nihil unquam in contrarium valentibus etc. etc. (Punct. I Dipl. Leop.)

Aici nu se cuvine a trece din vedere, ca pre candu a esitu diplom'a leopoldina cateva comitate din Ungari'a de astadi, cum Maramurasu, Satumaru, Solnocu, Biharu, cum si tóta partea Banatului cata apucase a fi reocupata dela turci, se tienea totu de Transilvani'a, prin urmare diplom'a isi avea valórea sa pentru totu teritoriulu catu se tienea pe atunci de acestu Principatu.

In acelea dile de mari probe si cercari Constantinu Brancoveanu Domnulu Tierii romanesci avenduse bine cu curtea imperiala, pe catu a domnitu elu, isi mai facú mila cu mitropoli'a din Alb'a-Juli'a, ca'i darui mosi'a Merisieni din districtulu Argestu, mai facú si inestrá inca si cateva beserici in Ardealu. Cu atat'a inse clerulu intregu de aici si pana la Lugosiu, Lipa, Aradu, Oradea, Satumaru si Maramurasu nu potea fi ajutat, pentruca elu si besericele sale saracisera preste tóta intipuirea omenésca.

Intre acestea impregiurari ce erá se facea clerulu romanescu, pentruca se scape de saracia, de persecutiuni si se nu se mai védia parasitu de cei mai de frunte fii ai sei sufletesci? Scimu cu totii ceea ce a urmatu. Elu cu pretiulu celoru patru puncturi s'a incercatu se'si rescumpere libertatea relegii si libertatea personala, se'si castige securitatea pentru cate averi puçine materiale ii mai remasesera, cumu si se'si mijlocésca o dotatiune. Anume clerulu de miru, carele

*) Vedi extractulu acestoru feluri de legi in comentariulu adausu la protocolulu conferintii nationale din Januariu 1861, cumu si in carticic'a: „Az erdélyi oláh nemzetről szolló országos törvényczikkek az újval szemben etc. Brassó 1861.

pe atunci, (ba tooma si mai tardiu) nu' intelegea nimicu din cele patru puncturi propuse de iesuitulu Bárányi, sacrificandu pe acelea, a cugetatu mai cu deadensulu numai la imbunatatirea starii sale materiale. Aceia inse, carii scosera diplom'a leopoldina au fostu multu mai ageri de minte, de catu se nu cunósca care este scopulu clerului romanescu; de aceea ei au si sciutu luá mesuri geniale spre a paralisá unu scopu cá acesta. Apoi óre prin cine ísi cercase clerulu romanescu a'si castigá susu atinsele folóse? Prin acelu primat si cardinalu Colonich, carele nacájtu pe cei de alte confesiuni dísece odata si mai de multe ori: *Faciam Hungariam primo miseram, dein subjectam et postea catholicam.*

Pana la 1744 doi episcopi au cadíutu sacrificiu neador-mitei lorú staruintie de a mijloci redicarea clerului din starea lui cea umilita si umilitóre si de a'i castigá dotarea cuviintiósá. Au mai trecutú inca dieci de ani, pana candu s'au potutu scóte ordinatiuni mai nalte, care avea de scopu a in-sestra incai pe parochii uniti cu asiá numite portiuni cano-nice, constatóre din 20 pana in 30 falci de pamentu. Atatu pentruca unele ordinatiuni avea si óresicare clausule (romanii le dícu carligele) de unu intielesu prea elasticu, catu si pen-truca cei carii avea se aduca la indeplinire asemenea ordina-tiuni, potea respunde in totu momentulu: „noi n'amu juratu pe asemenea ordinatiuni, noi lege avemu pe care amu juratu si intru intielesulu aceleia nu suntemu datori a dá séu a face se se dea,“ — asemnatiunea de portiuni canonice s'a traga-natu pana pela a. 1820 si in unele parochii pana la 1848 séu mai dreptu, pana in dílele nóstre. In catu pentru neuniti, apoi in favórea clerului lorú inca au esítu óresicare ordina-tiuni — „regulatóre de veniturile stolare,“ ordinatiuni bunicele, care inse curendu s'au datu uitarii. Pentruce? Res-punsu: Art. 60 din 1791 si altu nimicu.

E bine, ce scopu au acestea deductiuni istorice si ace-
stea mustrarí? Nu sunt mustrarí Domnilorú, nu mai voimu se mustramu pe nimini; seimu fórté bine ce este prescriptiu-
nea, seimu ce insémna Beati possidentes, cunóschemu ca ce-e
fostu verde s'a uscatu, ce-a fostu dulce s'a mancatu. Scopulu
nostru este cu totulú altulu: A demústrá contimpuranilorú,
ca déca clerulu romanescu este lipsitu, séu nicidecumu séu
reu dotatu, vin'a nu o pórtá elu, ci o pórtá trecutulu; a in-
duplecá totuodata pe ómeni cá se se convinga odata, cumcá
orice infruntatiuni arancate asupra clerului si a poporului cu
privire la gradulu de cultura sunt totu atatea sarcasme, care
se potú traduce numai cu italianesculu „Crepa,“ in minutulu
candu unu bandítu ar trantí cuiva pumnariulu in peptu.
Voíndu a ne cunósce trecutulu in adeveru precumu a fostu
elu, nu voimu cu acést'a nici a lamentá si a ne vaierá fe-
meiesce dealungulu stratelorú si alu drumurilorú, nici a col-
cai vreo resbunare; ci scopulu este cá si alu altora, numai
a invatiá din elu spre a ne sci conformá in timpulu de fa-
cia si in viitoru; totuodata ajutati de parol'a monarchului si
de a - totu - putintea voce a umanitatii seculului, a pune noi
insine man'a spre a ne ridicá si clerulu si pe poporu dintru
intunerecu si din umbr'a mortii. (Va urma.)

Ne sosi din Pest'a scirea trista: „Manuile Gozsdu, fostulu comite supremu constitutionale, cu anima franta face cunoscutu mórtea dorerósa a soției sale préiubite, Anastasi'a nasc. Pomet'a, care dupa deplin'a scadere a poterilorú a repausatu in 31. Dec. 1862 / 12. Jan. 1863, in a. vietii sale 63, ear' a fericitei casatorie 31.

Imormentarea remasitielorú adormitei se a intemplatú dupa ritulu besericoi dreptu - credintiósé resarítene in 2/14. Jan. 1863.“

Cá pe o binefacatória catra studiosii pauperei o gelesce si tinerimea. Fiai tieren'a usióra!

Brasiovu, 10. Jan. Locale. Timpulu. Dupa unu geru infricosiatu din ajunulu bobotezii si in diu'a botezului urmá suflarea unui ventu orcanicu si nedumeritu, inse caldu intru atata, in catu mai ne topise néu'a si de pe podeie. — Fia, cá si orcanulu politicu, dupa atatea díle de turburarea spe-rantielorú, se incépa odata a sufla si mai caldu preste tóte natiunile conlocuitórie, cá anulu acesta se póta deveni, anulu adeveratei infratíri, si inceputulu unei ere nóue. — Astadi inse earasi incepe érn'a asi imbraca vestmentulu celu candidu si inca nu vrea a se muia intru nemica.

Amu totu asteptatu, dóra vomu citi in „Kr. Z.“ despre debaterile de adaunadi ale comunitatei, in caus'a alegerei deputatilorú la conflusulu universitatii din Sibíiu, si ceva si despre instructiunile date, despre parerile asupra legei comu-

nale si mai vertosu asupra asiediarei censului pentru alega-torí; inse tóte remasere secrete, cá cum am trai inca totu numai in an. 1847 si cá cum fratii estia si-ar bate jocu de tóte asteptarile nóstre, de tóte pretensiunile secului. —

Intr'aceea „H. Z.“ dede in publicu, ca instructiunile de-putatilorú alesi Lassel si Schnell copríndu, cá ei se faca pro-
teste preste proteste, in contra despartirii justitiei de admini-
stratiune, in contra redicarii tribunalului superioru in Sibíiu,
in contra modalitatii de alta lege nóua de alegere in comuni-
tate si ca de instructiuni nu se va lasa.

Noi mai potemu adauge la acestea, ca pentru nóuele a-
legeri de membri in comunitate, cari pe viitoru sunt se se
faca prin cetatiani si nu mai multu prin comunitate, s'a pro-
pusu unu censu de 20 fl. dare dirépta la Brasiovu, si la ter-
guri de 8 fl. éra la sate de 6 fi. m. a.; aflanduse in contra
unu singuru votu alu unui romanu veteranu, care pretindea
unu censu mai micu, celu multu de 12 fl. si care singuru 'si
aratá invoirea pentru redicarea tribunalului superioru de jude-
cata, in care se nu fia alesi totu numai sasi, ca am fi prea
espusi si la administrarea dreptatii. — Eata ca unu romanu,
ingreuiatu de anii batranetilorú, inca fú mai liberalu pentru
reformarea institutiunilorú, de catu constitutionalistii nostri;
cari dicea, ca ei nu se invoiescu de vóia buna cu neci o re-
formare din drepturile vechei lorú autonomii?! — Ei o dísera
verde, ca de vóie buna nu dau nemica si numai silei voru
cede. Totu asemenea tienu de tare si magyarii de dreptulu
lorú istoricu si de 48, prin urmare, aici nu mai incape neci
credintia, neci o incredere in alte sioptiri vulpine, ci totu ce
potemu spera depinde numai dela suveranulu; éra alta cale
de a statori o pace duratória, o incredere fratiésca in multu
cercat'a nóstra patria nu e posibilá. Ómenii acestia nu vreau
se creste intru nemica actele suverane, prin care constituti-
nea lorú s'a restituitu de Principe numai sub conditiune, cá
se devenimu cu totii ecari si multumiti, ér nu ignorati cu
totulu. —

Limb'a?! Cá cum n'ar fi emanatu neci o litera de susu
pentru respectarea ei, asia se despretiuesce; neci o comuna
nu primesce ordine dela magistratu, de catu totu numai in
limb'a germana; si suptu absolutismu, in finea caderei lui,
incepuse a ni se respecta limb'a comunelorú! Tristu lucru,
candu trebue se ne afectioneze si reminiscéntii de pe timpulu
lui, facia cu ignorarea acésta neesorabilá a constitutionalismu-
lui de adi, care ear' face tóte de noi fara noi. Eata dar, ce
constelatiuni ni se opunu in a. 1863. Ci lupt'a e viétia si
viéti'a sta din lupta. Imperatulu nu ne va lasa lealitatea nó-
stra neconsiderata, ci va sci esecuta inalt'a sa vointia, aratata
si pana acumu in actele emise, altufeliu ne aflamu totu reu
si ne potemu afla si mai reu despretiuiti!!! —

Balulu Reuniunei F. R. scl.

se tiene mani in 25. la 8 óre sér'a in redutu. Intrarea de
persóna e 1 fl. 60 cr.; bilete se potú afla si sér'a la casa.
Se cautamu si se cercetamu acestu feliu de petreceri in fo-
losulu publicu.

Chronica din afara.

TURCIA. Incordari preste incordari esu la frontariu in
tóta Turci'a. Dupace adeca Rusi'a protestase in caus'a Mun-
tenegrului, in contra redicarii fortaretielorú turcescoi pe tere-
nulu marginasiu alu filorú de munti, dupace ea de atunci
tramite necontenitu arme si munitiune in provincie slave
medinale, si de curundu mai invinue pe Pórtá, ca acitia os-
tilitatile in contra sa in Caucasu; apoi Sultanulu nu mai iè
de gluma acestea insinuari, ci se incórda din resputeri a'si
reforma poterea militara. Facú stramutari mari in divanu,
vrendu a se ingradi cu barbati mai energici, si are de cu-
getu a'si reinvia janicerismulu si asi imulti armata ponenduse
singuru in fruntea ei. Turci'a vede, ca i se apropia o crisa
infricosiata din tóte partile, si ca acésta crise se intetiesce si
din partea Rusiei. Vede ca oaus'a Greciei vrea ai cresce pre-
ste capu si ca sclavii nu se voru poté domoli cu una cu doua,
fiinduca acumu sunt provediuti si cu arme si se mai provedu
sustieninduse de Rusi'a; asia ea se incórda din resputeri a'si
mai cerca odata noroculu spre a impune cu poterea desvol-
tanda. Primavér'a asta mirósa a pulbere de pe acumu.

GRECIA remane pe lenga Principele Alfredu, alesulu
seu, si in numele regelui va governa regimulu provisoriu,
altufeliu ei voru remané republicani. Adunanti'a nationala
inca e de acést'a parere. Déca nu voru prorumpe lupte in-
terne, care si incepura a se ivi in mai multe parti, Grecii se
voru constitui pe o base avantagiósá spiritului lorú de a su-

prematisa si a atrage la sene pe vecinele popóre pentru cauz'a lor generara, restaurarea imperiului Bisantiu.

TIÉR'A RÔMANÉSICA.

In cauz'a armelor mai descopere „Botschaffer“, ca acum se stracóra unu nou transportu pe alta direptiune, totu din Rusi'a, suptu titula de alte marfi, si ele trecu pela Buzeu si Ploiesei inainte.

Intr'aceea „Independinti'a romana“, jurnalul politic, comercialu si literalu in Bucuresci, ne incredintiéza, ca cauz'a armelor va lua capetu si Pórt'a va renunčia de a tramite comisari in Romani'a in cauz'a acésta. Eata inse cum sta cauz'a acésta delicata :

Bucuresci. Prin precedentele mele epistole am ingrijitu a ve face se cunósceti incidentele relative la transportulu armelor, care au trecut prin teritoriulu Principatelor unite, viindu din Rusi'a si trecundu in Serbi'a, si sciti ca in urm'a unui ultimatum categoricu din partea celor patru agenti, ai Engliterei, Austriei, Françiei si Prusiei, Alteti'a Sa Principele Alecsandru Joan, dreptu ori ce respunsu, a inaintatu pricin'a la agentulu seu in Constantinopole.

Comunicatiile regulate facute in asta privintia de agentulu Principatelor unite, atatu in. Porti catu si reprezentantiloru mareloru puteri, n'au datu locu la nescariva discusiuni insemnatóre. Engliter'a, uninduse cu parerea Portii, pare a se indoi despre loialitatea Principelui Serbiei, care si declarase cu tóte ástea mariloru cabinete, ca nu erá nici cumu vorb'a de o inarmare regulata a militiei sale; Austri'a pare a nu fi intorsu respunsu la comunicatia ce priimise din partea agentiei sale din Bucuresci. Prusi'a s'a ténutu in reserva. In catu pentru Rusi'a, ea admite pe deplinu, ca acele tramiteri de arme n'ar avé altu scopu decatu inarmarea regulata a armatei serbiene; Itali'a este totu de acésta opiniune. Remane guvernulu francesu, asupra cugetarii caruia opiniunea publica s'a insielatu fórtu multu prin purtarea neexplicabila a consului seu D. Tillos, in asta pricina. Dar, dupa proverbu, este totud'auna mai bine se te adresezi la Dumnedieu de catu la Santi. Si éta de ce: O depesia a Dlui Drouyn deLhouys, adresata principelui Serbiei, si care a circulatu in Bucuresci, declara ca guvernulu francesu nu vede nimicu nereglatu in oumpararea unui numeru de arme, care ar fi in raportu cu cifr'a armatei serbiene, si termina asigurandu pe principele Mihailu despre simpatiele Mai. Sale imp. in privintia sa.

Cu tóte astea Pórt'a a crediutu de datori'a sa a adresa in 17. Dec. incetatu Principelui Cuza o nota, in care exprima, in termeni convenabili, parerea sa de reu pentru ca Principele Domnitoriu a redicatu sequestrulu ce pusese asupra armelor, fara a astépta parerea puterilor, si conchide rugandu pe Alteti'a Sa a ordona punerea din nou a sequestrului pana la solutiunea definitiva a pricinei spre a scuti pe Pórt'a de necesitatea unei protestatii.

Nu putemu intielege, cumu póte Pórt'a esplica o asemenea demarsia. Multumita unei descoperiri ce face onóre iscusintiei diplomatiloru turci ajutati de aprópe de diplomatii englesi, Pórt'a 'si a imaginatu, ca se póte gasi in conducerea afacerii in cestiune o violatiune a clauseloru conventiunei.

In sprijinulu acestei pretensiuni, invocau pare, la Constantinopole, unu protocolu din 13. Aug. 1859, care stipulá, ca in casu de infractie a clauseloru conventiunei Pórt'a si Puterile voru tramite in Principate delegati ad hoc spre a constata infractia (calcarea) comisa, a lua mesuri de a o reporta si in sine, daca nu se va face indestulare rechetoriului lor, se se intrebuintiedie mijlóce coercitive in contr'a guvernului Principatelor.

Asta pretensiune, me simtiu fericitu a'ti puté anunçia, nu are nici umbra macar de isbutire; guvernulu francesu o afla fara nici unu temeiu, si cabinetulu St.-Petersburgului declarandu, ca incidentulu armelor nu'i pare nici cumu ca póte justifica aplicatia dísului protocolu, a respinsu cu energia propunerea de ori ce conferintia in astu obiectu, mai antaiu cá cu totulu de prisosu, si alu doilea cá susceptibila de explicatii intaritatóre si prin urmare primejdiose.

Dupa depeiele cele mai de curendu sosite din Constantinopole, min. Rusiei cerea, pentru simplifioarea cestiunei, a se lua actu de declarati'a principelui Mihailu si a se examina daca trebuintiele militiei serbiene corespondu exactu cu cantitatea de arme transportata prin Principate in Serbi'a.

Acest'a este intr'adeveru mijloculu celu mai regulatu cu atatu mai multu, cu catu de astadi in cateva díle afacerea in cestiune va fi unu faptu implinitu; ca-ci ve poeiu asigura, ca in minutulu, candu veti priimi acésta scrisóre, nu voru remané decatu fórtu puçine séu si nici de cumu din aceste arme

pe pamentulu romaneseu. Trecerea pe Dunare efectuata mai antaiu intre Gruia in Romani'a si Raduevati in Serbi'a, se face acumu pe la unu puntu multu apropiatu de Belgradu, pe la Bitu-Palanca.

Acestu faptu aflanduse implinitu, si opiniunea cabinetelor fiindu aceea ce aretai mai susu, respunsulu guvernului Principatelor unite catra in. Pórt'a devine fórtu usioru.

Jurnalele Occidentului s'au ocupatu de misicarea unei parti din ostirile romane cu o baterie de tunuri spre Gruia, precum si despre concentrarea postariloru de Graniceri asupra acestui puntu, insirate in timpu normalu in lungulu Dunarii; n'a fostu nici odata vorba, dupa cum se imprastiase svonulu despre o intrare in campania: acésta dislocare de ostiri a fostu motivata numai de mesurile de siguranti'a ce-ruta neaparatu de ori-ce transportu de arme intr'o tíera. In catu despre miscarea serbieniloru asupra tiermului opusu, ei n'au facut'o decatu siliti, cá se respunda la aceea a ostiriloru turcesci, care se indreptau dela Vidinu spre hotarulu serbie-nescu.

In acestu momentu, miculu corpu de ostiri romane este dislocatu. Granitieri se intorcu la pichetele lor, ostirea de infanteria a pornitu dela patule spre a'si luá cortelele lor de iern'a si artileri'a se afla pe drumu viindu la Bucuresci.

In scurtu, ce póte afla cineva in asta cestia? Principele Sierbiei, siefu alu unui statu regulatu, posedendu o armata cumpera arme; din Rusi'a, unde au fostu cumparate, trecu prin statulu romanu spre a merge in Serbi'a. Acesta este unu actu cu totulu regulatu. Pórt'a, Engliter'a, Austri'a, cerú cá guvernulu romanu, se sequestrese aceste arme; agentulu Françiei se unesce si elu mai tardiu si dupa cum díeu, intr'unu chipu fórtu energicu. Principele Domnitoru refusa de a respunde la feliulu de somatiune alu DD. agenti straini, si lasa se tréca liberu convoiurile de arme destinate unui statu amicu si vecinu; elu tratédia d'adrechtulu cu reprezentantii mariloru puteri la Constantinopole; acesta este adeveratulu terminu asupra carui'a cestiunea trebuia a fi pusa, de parte adeca de pasiuni, de influinti locale si de ori ce zelulu intempestivu au exageratu.

Diseramu mai susu, cum atitudinea plina de demnitate a guvernului prinçiaru a fostu deja incuviintiata de cea mai mare parte a reprezentantiloru mariloru puteri; n'ar puté dar cineva decatu a felicita pe Principele Alecsandru Joanu, pentru ca a indeplinitu intr'unu modu atatu de nobilu datoriile sale de amicitia si de buna vecinatate.

O nota semi-oficiala a jurnalului „Patria“ cu data de 23. Decembre, va dovedi la timpu catu de pucinu a fostu intemeiate svonurile respandite aici, ca guvernulu M. S. imperatului Napoleon s'ar fi insocitu cu pretensiunile celorlalte puteri; acést'a nota esplicá fórtu deslucitu, care au fostu rolulu guvernului imperatului Napoleon in ast'a cestiune si arata cu o precisiune negresitu calculata, marginele instructiiloru ce au fostu tramise Dlui Tillos, agentu si consulu generalu alu Françiei in Principatele unite.

Eata acésta e not'a :

„Noi arataramu, in numerulu nostru din urma ca D. Tillos, consulu generalu alu Françiei in Bucuresci, asociinduse cu colegii sei alu Austriei, alu Engliterei si alu Turciei, se espri-mase in termini fórtu binevoitori si fórtu bine mesurati.

„Suntemu in stare a adauge, cá guvernulu imperialu n'a formulatu, curatu vorbindu, nici unu felu de protestatie.

„Este bine a se cere guvernului Principele Alecsandru, esplicatii asupra catatimeii armeloru espediate, asupra originei lor si asupra destinatiei lor.

„Françia nu putea se uite obligatiunile ce ea a contractatu vi-a-vis de Turci'a, dar ea nu putea asemenea uita interesulu ce se cuvine populatiuniloru crestine din Orientu. „Ast-felu a fostu tot d'aun'a politica ei nestramutata, si cre-demu cá astadi mai pucinu de catu ori candu alta data nu'i „trece prin minte a o schimba.“

In corespondinti'a mea precedentá, exprimamu o sperantia, care din nefericire nu se realisá! aceea adeca de a se constitui un'a mare partita cu otarire decisa: a secunda bunele intentiuni ale guvernului; cedédu spiritului seu s'a aruncatu pe calea tracaseriiloru obicinuite.

Guvernulu insedaru a prezentatu budgetulu normalu respundietoru la trebuintiele dílei fara nici o esageratie; elu n'a pututu scapa de critic'a pasionata a unei Adunari obstinate a impededá totulu.

Este doveditu, ca acestu budgetu, care o face se strige atatu de multu, de si se redica la cifr'a aparenta de 160 milioane, nu trece inse peste aceea de 140, care este cifr'a budgetelor precedente. Acésta provine din aceea ca, in urm'a

adoptiunii noului regulamentu financiaru basatu pe comptabilitatea françies'a ori ce suma varsata, sub ori-oare titlu, in casa statului oata a figurá in budgetu si ca, acestea fiindu sumele intr'insulu inscrise cá intrate si esite (care sunt ceea ce se numesce cheltuele de ordine) sunt reprezentate printr'o cifra de 20 si cate-va milioane. Acesta este unu lucru fórte onestu, dar, nu e parinte surdu, dapa cum dícu françesii, de catu acela care nu voiesce se auda.

Propunerea comisiunii bugetare de a pune in cifra de recete ale Tierii o suma de 20 mil. lei, care, dupa nisce evaluatii óre care, reprezenta venitul monastirilor inchinate, a produsu in sinulu comisii explicatu fórte nete si fórte precise din partea ministeriului, care asociinduse totu deodata cu sentimentulu nationalu, care reclama grabnica solutie a unei cesti atatu de interesante pentru Tiera, s'a vediutu cu tóte acestea in necesitatea de a face observatii fórte serióse atatu din punctu de vedere alu oportunitatii dísei mesuri catu si din punctulu de vedere alu incurcaturilor ce ar puté resulta pentru guvernul, din regulamentu, astufelu intielesu de acésta afacere fórte delicata in privinti'a diferiteloru si grave-loru interese ce se afla angajate intr'insa.

Fara a tiené nici unu computu de aste juste observatii, comisiunea a mantienutu cifr'a precitata in bugetulu venituriloru, si cestiunea s'a infaciosiatu astufelu in sambata trecuta inaintea camerei. Aci, explicatiile pline de prudentia, date in mai multe renduri de D. presiedintele consiliului indemnandu pe camera a se confia patriotismulu guvernulu fórte multu preocupatu de asta cestiune, a caruia apreciere pe deplinu tóta importantia morala si materiala, n'au avutu nici o isbnda, cu tóte garantiile de sigurantia carii resulta din initiativ'a guvernulu in mesur'a luata de curendu de densulu in privinti'a susu díseloru venituri.

Camera dar a otaritu mai in unanimitate, cá asta suma se fia inscrisa in bugetulu recetelor; ea a facutu si mai multu: a indatoratu guvernulu a'i presentá pana la finele acestei sesiuni unu proiectu de lege avendu de scopu regularea acestei cestiuni.

Unu incidentu daca nu insemnatoru celu puçinu curiosu s'a ivitu in cursulu discusiunii.

Principele Brancovénu, despre care am avutu ocazie a'ti vorbi, a crediutu se veda, a aflá in asta impregiurare ocazia de a se scuturá intr'unu modu mai convenabile de obligatia de a dá cursu reclamatiiloru ce anunçiasc, ca cugeta a face prin canalulu tribunaleloru in contr'a luarii de subt administrati'a sa a mosiloru díse Brancovenesci, de a carora venituri dispuse de optu ani prin usurpatie.

A declaratu dar in modulu celu mai pomposu ca, dorindu a se asoci'a cu patriotic'a initiativa a adunarii, renunçia la reclamatiile ce avea de gandu se facea, marginindu-se a protestá in contr'a caracterulu violentialu mesurii alu carui'a elu s'a vediutu victima.

D. presiedinte alu consiliului puindu cestiá pe veritabilulu ei tarimu a replicatu, ca de si iè actu de declarati'a principelui Brancovénu, care dovedesce complect'a legalitate a dispositiiloru a carora elu a fostu obiectulu, privesce inse asta declaratie cá cu totulu de prisosu si respinge cu energia ori ce acusatie de violentia si de arbitrariu in privinti'a unui actu, care n'a avutu altu scopu decatu a pune capetu unei usurpatii pré multu timpu tolerate.

Inscilntiare de concursu.

La c. r. academia de drepturi din Vien'a a devenitu vacante anu stipendiu Goldbergianu pentru unu tineru ardoleanu, care voiesce a asculta sciintiele juridice in numita academia, cu 126 una suta doiedieci si sése fiorini v. a. pe anu, — pentru acarei castigare sa deschide in urma decretulu regescu din 4. Decemvre a. c. sub Nr. aul. 4727 1862 concursu.

Concurentii au de a-si predá cererile sale providiute cu documentele necesarii, si mai deosebu cu testimoniu despre depunerea cu succesu a examenulu de matoritate, — pana in 1. Februaru 1863 la acestu guberniu regescu. —

Dela reg. Guberniu Transilvanu.

Clusiu a 10. Decemvre 1862.

2—3

Catedra profesorala vacanta.

In conformitatea preanaltulu emisu alu Mai. Sale c. r. apostolice Nr. aulicu 3042/1862 se escrie prin acésta con

cursu pentru catedr'a profesorala vacanta la c. r. gimnasiu catolicu de statu in Sibiu (ou limb'a invetiaturei germana), pentru filologi'a clasica, cu salariu de 945 fr. m. a., pe lenga dreptulu de avansare la gradu mai inaltu de salariu 1050 fl. v. a. si cu dreptu de a pretinde adausu decenalu de 105 fl. m. a. dupa fiacare 10 ani de servitiu folositu cu multumire. Competitorii petitiunea adresanda catra in r. guberniu trans. si instructa cu carte de botezu, cu testimoniale din studia si despre depunerea examenelor prescise, despre destoinicia castigata intru a invetia, cu testimoniu despre aplicarea de pana acumu si cu documentarea, déca va avé cumva cunoascinti'a limbelor patriotice (maghiara si romana) au a si o tramite pre calea deregatoriiloru directiunii c. r. gimnasiu de statu in Sibiu, in restimpu de 8. septemani.

Sibiu, 1. Januariu 1863.

Dr. Kratky m. p.,
directoru gimnasialu de statu in Sibiu.

3—3

Concursu de intreprindere architectoriale.

Cladirea pretoriului distriptului cetatei de Pétra in opidulu Siomcuta mare, prin congregatiunea generale conclusa, si prin locurile mai nalte concesa, — in primavara a. c. incependu pe calea unei minuendo licitatiune se va preda celui ce pentru mai puçinu o va intreprinde.

Pretiu de eschiamare a diferiteloru opificie e urmatoriu:

I. Lucruri de murariu:

a) Construirea paraneloru dupa unu stanginu cubicu	12 fl. —
b) Construirea paraneloru dupa unu stanginu curentu	1 „ 30
c) Slacatura cu ouele, si drotulu trebuintiosu de unu stanginu cuadratu	1 „ 56
d) Podidur'a cu petri late (Pflaster) dupa unu stanginu cuadratu	— „ 50

La aceste locuri distriptulu numai materia o va contribui vectorata la loculu edificiu; — castigarea manuriloru lucrátore va fi datori'a intreprindietoriulu.

II. Taiere de pétra: Pentru pétri late patrate taierea si cararea loru la loculu cladirei

1400 fl. —

III. Producerea unui milionu de tiegle arse, si vecturarea (cararea) dupa o mie

8 „ —

IV. Producerea de dóue dieci mii de ferdele de varu bine arsu si si vecturarea, dupa 4 ferdele

1 „ —

Aceste lucruri opificiale de sub Nr. I., II., III. si IV. deschilinitu se voru eschiamare si deschilinitu sau si cumulalu intrun'a se voru predá. —

Intreprindietorii pentru lucrulu de sub I. a, voru dobendi o anticipatiune de 4000 fl. pentru celelalte lucruri cate $\frac{10}{100}$ a sumei de intreprindere: Licitantii au de a depune $\frac{10}{100}$ a sumei de eschiamare, in bani gata séu in obligatiuni de statu:

Pana la finirea licitatiunii si oferte in scrisu se potu presentá la oficiulu notariale alu distriptulu.

Dupa inchierea actulu de licitatiune intreprindietoriulu are de a intregi cautiunea la $\frac{1}{3}$ parte a pretiulu de intreprindere; aceasta cautiune póte sta si din averi nemiscátore.

Licitatiunea se va tiené in Somcuta mare la cas'a pretoriale in 16. Februaru 1863 stilu nou.

Conditiiunile mai pe largu se potu vedé la cas'a pretoriale in cancelaria notariale precum si planulu cladirei.

Din siedinti'a comitetulu distriptuale alu cetatei de pétra, in opidulu Siomcuta mare tienuta in 3. Januarie 1863.

Andrieu Medanu,
protonotariu distriptualu.

1—3

ANUNÇIARE.

Se vinde ospetari'a de lenga drumulu tierii dela Acileu, cu tóte superedificatele sale, impreuna cu optu jugere — locu de pasiune.

Informarea despre pretiu — se póte priimi in scrisu, séu deadreptulu — dela proprietariulu loculu Dn. T ó t h F e r e n c z din M.-Santu Craiu, — posta ultima Ajudulu.

2—3

pl.

Cursurile la bursa in 23. Januariu 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 56 cr. v. a
Augsburg	—	—	114 „ —
London	—	—	115 „ 75
Imprumutulu nationalu	—	—	82 „ 45
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	75 „ 75
Actiile bancului	—	—	819 „ —
„ ereditulu	—	—	227 „ 70